

Felnőttoktatás: A felnőttoktatás a mincha és maáriv ima után, (jelenleg:16.15 órakor) kezdődik.

Hétfőnként Zev Paskesz rabbi,
keddenként Davidovics László rabbihelyettes,
szerdánként Róth László,
csütörtökönként Darvas István főrabbi,
péntekenként (Izraelből való visszatérését követően) dr. Schöner Alfréd főrabbi tart előadást.

1. Körzeti hírek:

Zsinagógánk folyamatosan, a hét minden napján működik. Péntekenként este 17:30 órakor kezdődik a kábálát shábát és mááriv ima (előtte jelenleg 16:15 órakor a mincha), szombat délelőttönként 9:30 órakor a sachrisz és ezt követően a muszáf ima, hétköznap reggelente 8:00 órakor (vasárnap 08:30 órakor) tartunk I'tentiszteletet.

A zsinagógába való belépés feltételei: 2x-i oltás, a második oltás óta eltelt min.14 nap, regisztráció A zsinagógában a hőmérés, kézfertőtlenítés, távolságtartás kötelező. (mindez a körzet korábbi levele szerint).

Reggel a kezdési időpont: 8.00h, az esti 16.15h.

Kérjük hittestvéreinket (elsősorban a férfiakat), hogy az imádkozásokon minél többen jelenjenek meg, hogy minjában tudjunk imádkozni, ezáltal válik lehetővé a tóraolvasás is. Különös

tekintettel kérjük ezt hétfőn, csütörtökön és szombaton reggel, amikor tóraolvasás van, de minjában nélkül ez nem lehetséges.

A körzet Hánuká ünnepségére 2021. november 28-án, vasárnap kerül sor. Ezen fellépnek: Beregi Péter érdemes művész és Heller Tamás érdemes művész, az egykori Mikroszkóp Színpad művészei.

Az érdeklődésre való tekintettel december 1-től folytatni fogjuk a szerda esti beszélgetéseket. Az első vendég: Koncz Zsuzsa Kossuth díjas, Liszt Ferenc díjas érdemes művész.

A kezdési időpontot mindkét eseményre később közöljük.

2. Héber Imre Klub novemberi programjai:

Sajnálattal értesítünk mindenkit, hogy a klub november hónaptól a járvány jelenlegi romlása miatt a Krízis Menedzsmenttel egyeztetve ismét **nem** tud kinyitni. Elérhetőségünk nem változott (a klub mobil számán 06 30 638-6712). A délutáni programok továbbra is a ZOOM csatornán követhetők. A klub Zoom csatornája minden nap 15 órától áll rendelkezésre. A programok kicsit később kezdődnek, hogy legyen idő üdvözölni egymást.

A programok elérhetők a következő linken:

<https://us02web.zoom.us/j/5973429116>

Rendszeres programok:

Hétfőnként és szerdánként 16.30 órakor gyógytorna, vezeti: Nagy Mária

Kedd és csütörtök 16.30 órakor angol tanfolyam, tartja: dr. Kéri Anna

November 10-én, 17-én és 24-én szerdánként 13.30 órakor dr. Komoly Judit pszichológus önismereti csoport foglalkozása (Ide csak előzetes egyeztetés után tudnak

csatlakozni az új tagok. Kérem jelezzék a galetelka70@gmail.com mail címre, ha részt szeretnének venni.)

Novemberi délutáni előadások:

November 4. csütörtökön 15.15 órakor Kertész Erzsi: Kvíz játék

November 8. hétfőn 17.30 órakor Goldmark kórus találkozó

November 9. kedden 15.15 órakor Gál Etelka „Az Ókori zsinagógák mozaik művészete” előadása

November 10. szerdán 15.15. órakor szervezés alatt

November 11. csütörtök 15.15 órakor Kertész Erzsi kulturális előadása

November 15. hétfőn 15.15 órakor Zsidó örökségek nyomában II.: Felekezeti Községszervezés BA szak hallgatói online konferenciája 2020

November 16. kedden 15.15 órakor „Ó, Jeruzsálem” (2006) film I. rész

vetítése

November 17. szerdán 15.15 órakor Tolnai János "Járványtörténet" c. előadása

November 18. csütörtökön 15.15 órakor Kertész Erzsi Kvíz előadása

November 22.hétfőn 15.15 órakor - szervezés alatt

November 23. kedden 15.15 órakor „Ó, Jeruzsálem” (2006) film II. rész vetítése

November 24. szerdán 15.15 órakor Villányi András "A Képek Mesélnek"

November 25. csütörtökön 15.15 órakor Kertész Erzsi: Zenei beszélgetés

November 29. Hétfő Hanuka első napja, program szervezés alatt.

November 30. Kedd Hanuka második napja, program szervezés alatt.

Az önismereti csoport leírása az érdeklődőknek:

Esetmegbeszélő, önismereti csoport beszélgetésekre várok mindenkit szeretettel.

Aki:

- szívesen osztaná meg a problémáit másokkal,
- kíváncsi mások véleményére és hasonló problémáira,
- akinek már sok a magány,
- aki megértő társakat keres,
- aki szeretne elmondani valamit, ami vele történt mostanában, vagy akár régebben.
- aki szeretné hallani megértő társak véleményét önmagáról.

A csoport mindenről együtt dönt az én szerepem nem a vezetőé, hanem a facilitátoré.

Az első hónapban a csoport még nyitott, lehet csatlakozni, vagy abbahagyni, a második hónaptól zárttá válik. Ez főleg abban nyilvánul meg, hogy

- új tag belépéséről csak a csoport dönthet,
- elfogadjuk a csoporttitkot, vagyis nem beszélünk arról, ami a csoportban elhangzott.

Ungárné Dr. habil Komoly Judit

Professzor emeritus

Pszichológus,

22 éven át az Országos Rabbiképző Zsidó Egyetem rektorhelyettese, képzett önismereti csoportvezető

Mindenkit Szeretettel várunk a programjainkon
Klub vezetőség

A Héber Imre klub programja hírei a Facebookon is elérhetőek a következő linken

<https://www.facebook.com/heberimreklub>

EGY-EGY MONDAT A HETISZAKASZBÓL (KISZLÉV)

szerkeszti: dr. Schöner Alfréd

ROS HODES KISZLÉV. KISZLÉV HÓNAP ÚJHOLDJA.

November 5.

Egy mondat a hetiszakaszból

Toldot

November 6.

וַיִּגְדְּלוּ, הַבְּעָרִים, וַיְהִי עֲשׂוֹר אִישׁ יוֹדֵעַ צִיד, אִישׁ שָׂדֵה; וַיִּנְעֲקוּ בְּאִישׁ חָם, יוֹשֵׁב אוֹהֲלִים.

"A fiúk felnőttek, Ézsau ügyes vadász volt, Jákob pedig jámbor ember volt, sátorlakó." Mózes I. 25.27

Egy mondat a hetiszakaszból

Vájécé

November 13.

וְהָיָה זֶרְעֶךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ, וּפְרִצְתָּ יָמָה וְקִדְמָה וְצָפוֹנָה וְנֹגְבָה; וַנִּבְרְכוּ בְּךָ כָּל-מִשְׁפָּחוֹת
הָאֲדָמָה, וּבְזֶרְעֶךָ.

"És magzatod olyan sok lesz, mint a föld pora, és kiterjeszkedel nyugatra és keletre, északra és délre, és benned és ivadékaiddal áldottak lesznek a föld összes nemzetségei." Mózes I. 28.14

Egy mondat a hetiszakaszról
Vájislách November 20.

וַיֹּאמֶר, ל' אֵינְקָב יֵאמַר עוֹד שְׁמִי כִי, אִם-יִשְׂרָאֵל: כִּי-שָׁרִיתָ עִם-אֱלֹהִים וְעִם-אֲנָשִׁים,
וְתוֹכַל.

"És ő szólt: „ne legyen többé a neved Jákob, hanem Izrael, mert küzdöttél Istennel és emberekkel és győztél.”"

Mózes I. 32.29

ESTE HÁNUKÁ GYETYAGYÚJTÁS November 28.

Egy mondat a hetiszakaszról
Vájesev Újhold hirdetés November 27.

וַיִּשְׂרָאֵל, אֶהְבֵּב אֶת-יוֹסֵף מִכָּל-בְּנָיו--כִּי-בֶן-זָקֵנִים הוּא, לוֹ; וַעֲשֵׂה לּוֹ, כֶּתֶב בְּתוּב פָּסִים.

"Izrael jobban szerette Józsefet, mint többi fiait, mert öregségének gyermeke volt és készítetett neki egy tarka köntöst."

Mózes I. 37.3

Egy mondat a hetiszakaszról
Mikéc December 4.

וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל עַבְדָּיו הַנְּמַצָּא כֹּה אִישׁ אֲשֶׁר רֹחַ אֱלֹהִים בּוֹ

"És Fáraó így szólt szolgálóihoz: Találhatunk-e ilyen férfiút (mint József), akiben Isten szelleme lakozik?"

Mózes I. 41.38

KISZLÉV HÓNAP

Az év harmadik hónapja Tisri-től, és a kilencedik Niszan- tól számítva. Újholdja (Ros Chodes) a naptár szerint csak vasárnapra, hétfőre, keddre, szerdára, csütörtökre és péntekre eshet.

Régi időkben, amikor az újholdat megbízott figyelők jelentései alapján szabták meg, a jeruzsálemi "Bét Din" (Vallási Bíróság) küldöttek útján tájékoztatta a közösségeket, hogy melyik nap lett megszentelve újhold napjának, és e szerint számították ki, hogy mely napra esik a hónap 25.-éje,

Chanuka első napja és az első gyertyagyújtás. A hónap csillagképe a Nyilas ("keshet"), és szivárványt is jelent, ahogy írva van Ezékiel próféta első könyvében, miután Kiszlév az "esős évszak", és a szivárvány, mint köztudott, az eső után látható az égen. E hónapban, december 5.-én este kezdjük beiktatni az Ámidá imában, a "mevorech hásonim" áldásban a "vötén tál umátár..." ("s hozz áldásos esőt...") betoldást. Ezt mondjuk télen, egészen Pészáchig.

Kiszlév 29 vagy 30 napos hónap. A neve babilóniai eredetű: "kiszleimo". Más kommentátorok azt állítják, hogy a kiszlév szó a "kiszleh" szóból ered, amely reményt és biztonságot jelent, mivel e hónapban esőt várunk, és az ó-asszír ékírásban esőfelhők a hónap neve.

Mások úgy gondolják, hogy a név eredete "kaszla", amely sarat, iszapot és agyagot jelent. Kiszlév hónapja Zecharjá (7.) és Nechemiá (1.) könyvében van említve. A Talmud szerint, ha Kiszlév Újhold napja elmúlt és még nem esett eső, a Bét Din böjtnapot rendelt el. Napjainkban ilyen esetben zsoltárokat és egy különleges imát mondanak a Siratófalnál és a zsinagógákban.

Eliezer Slomovits
HAIFA

Oláh János zc " |

A Szentély újraavatásának napjai: hánuká

A hánukát, mely szó felavatást jelent, kiszlév hónap huszonötödikétől tétét hónap másodikáig/harmadikáig (a kiszlév hónap hosszának függvényében), nyolc napon át ünnepeljük. A Hanukáról szóló műsor megtekinthető a Nemzeti Audiovizuális Archívumban a következő címre történő kattintással: <https://nava.hu/id/1749128/> Az ünnep egy másik elnevezése: **a fények ünnepe** (hág háurim). Hánuká napjaiban egy történelmi eseményről, eseményekről emlékezünk meg.

A történet még ante 332-ben veszi kezdetét, mikor Nagy Sándor /Macedóniai Alexandrosz legyőzte a perzsákat és átvette az uralmat a térségben, ezzel egy új korszak köszöntött be, melyet hellenizmusnak nevezünk. Nagy Sándor halála után (ante 323) hadvezérei egymás között felosztották a birodalmat. Júda az egyiptomi székhelyű Ptolemaioszok uralma alá került, egészen ante 198-ig. Ez időszak alatt a zsidók teljes vallási szabadságot élveztek, "mindössze" a rájuk kirótt adót kellett megfizetniük. Ante 198-ban a szíriai Szeleukidák elhódították Júdát a Ptolemaioszoktól és megerősödött a görög kultúra befolyása, de a törvények a Tóra törvényei maradtak továbbra is. Igazi változást csak IV. Antiokhosz Epiphanész trónra lépése hozott, aki felismerte, hogy ha az általa egyedül üdvözítőnek vélt hellenista szellemet akarja elterjeszteni, akkor a zsidó vallás lényegét, a Tóra törvényeinek betartását kell megakadályoznia. Megtiltotta a körülmetélést, a szombat megtartását, a Tóra tanulását, ő nevezte ki a főpapot (kohén hágádol), bálványt állíttatott fel a jeruzsálemi Szentélyben, valamint helyi

oltárokon kellett a népnek bemutatni az áldozatokat, amely a zsidók szemében bálványimádásnak minősült.

Ante 167-ben, egy kisvárosban, Modiinban felkelés kezdődött, az úgynevezett makabeus-felkelés, melyet a Hasmoneus családból származó Mátitjáhu robbantott ki, aki megtagadta a bálványimádást és lerombolta az oltárt. Kezdetben öt fiával és kevés számú szimpatizánssal folytatta a partizánharcot, de halála után fia, Júda Mákábi vezetésével egyre erősödtek a felkelők és ante 164-ben az ország nagy részéből kiűzték a szír-görög hadakat, visszaállították a Tóra törvényeit, majd kiszlév hónap huszonötödikén megtisztították a jeruzsálemi Szentélyt és újból felavatták (hánukát hábájit) azt az egy I.ten szolgálatára.

A Talmud így ír hánuká napjairól: "Bölcseink tanították: kiszlév huszonötödikén kezdődik hánuká nyolc napja, amikor sem böjtölni, sem gyászolni nem szabad. Miért? Mert a pogányok egykor betörték a Szentélybe, megfertőzték a szent olajat. Amikor pedig a Hasmoneusok vezetésével legyőzték őket, nem találtak többet, mint egyetlen olajos korsót, mely a főpap pecsétjével volt lepecsételve. Bár ez csak egy napi olajat tartalmazott, mégis csoda történt és nyolc napon át égett ez az olaj. Esztendőre rá ünneppé avatták e napot és zsoltárszóval, hálaénekekkel magasztalták az Ö.valót" - Sábát 21b. Valószínűleg azonban a hánuká nyolc napjának megünneplése a szukot ünnepnapjainak pótlását jelentette, hiszen szukot napjaiban avatta fel annak idején 6 Salamon király is a Szentély oltárát, és most is hasonló történt, hiszen az oltárt újból fel kellett avatni. A hagyomány szerint a pusztai Szentély felavatása is e napokban, kiszlév hónap végén történt az egyiptomi kivonulást követően. Ismerünk oly vélekedést is, hogy mivel a hánuká napjai a téli napforduló idejére esnek, a Nap egyre növekvő világosságát jelzik a mécsesek, de az utókor inkább azt az értelmezést tette magáévá, hogy az elnyomás sötétségéből, a szabadság világosságába vezető átmenetet szimbolizálják a mécsesek/fények növekvő száma. Hánuká napjainak szokásai, hagyományai, előírásai sokfélék, igen sokrétűek. A legismertebb talán, hogy az ünnep minden napján fényt (olajmécses/gyertyát) gyújtunk emelkedő sorrendben; tehát az első nap egyet, a második nap kettőt, (...) a nyolcadik napon pedig nyolcat, ama csoda emlékére, hogy az egy napra elegendő olaj nyolc napig (amíg új kóser olajat nem préseltek) égett. Ezt a gyertyatartót, vagy mécseset (hánukija) jól látható helyre (ablakba, ajtóba) kell tenni, hogy nyilvánosan hirdesse a csodát, a hánuká csodáját. Hanuka gyertyáknak "öltöztetett" szállodák a telavivi tengerparton.

A hánukiját nem csak otthon, a lakásban kell meggyújtani, hanem a zsinagógában is, mert a csoda a jeruzsálemi Szentélyben történt, melyet 70-ben leromboltak a rómaiak és még nem épült újjá, így szerepét (részben) a zsinagóga vette át.

Hánuká napjaiban az étkezések is különböznek a megszokottól, mert főleg olajban sült ételeket eszünk, emlékezésül az olaj csodájára. Ilyenek a fánk (szufgánijá) és a latkesz/tócsi/tócsni (reszelt burgonya olajban kisütve). Tejes ételeket is szokás fogyasztani, mert egy apokrif könyvben (Tanahon kívüli könyv), a Judit könyvében, leírtak szerint a Betúlia várát ostromló sereg

vezérének, Hollofernésznek, nagyon megtetszett egy zsidó özvegyasszony (egy verzió szerint Johánának, a főpapnak leánya) és szeretett volna vele hálni. Judit, a város érdekében, hajlandónak is mutatkozott, de mielőtt sor kerülhetett volna erre, sajtót adott Hollofernésznek enni, hogy megszomjazzék; majd bort itatott vele, mitől elálmosodott és elaludt az ellenséges fővezér. Judit ezt kihasználva levágta Hollofernész fejét, ezzel megmentette városát és népét. E hőstettre való emlékezésül szokás, hogy tejes ételeket is eszünk.

A nőkkel, asszonyokkal kapcsolatos az a hagyomány is, miszerint: amíg égnek a hánukija lángjai, addig a nők nem dolgoznak. Az egyik magyarázat szerint ez azért van így, mert az asszonyok nagyban hozzájárultak a szabadságharc sikeréhez, ugyanis ők vették rá férjeiket a felkelésre, a nyílt harcra. A felkelés győzelme vetett véget annak a gyakorlatnak is, mely szerint az esküvő utáni "első éjszaka joga" a szír-görög parancsnoké volt. A Talmud tanúsága szerint ez időben élt Hanna, a hős anya, kinek hét fiát a szeme láttára ölték meg, de nem volt hajlandó rábírní őket, hogy megszegjék a Tóra előírásait (Talmud, Gitin 57b). Ezen hőstettek miatt is kell pihenniük a nőknek legalább egy fél órát, míg égnek a gyertyák.

A színes gyertyák lobogása mellett a jellegzetes hánukai dalok, énekek (Máoz cur..., Hánérot hálálu...) is emelik ezen estek hangulatát, fokozzák az örömet. A gyerekek örömeiről is gondoskodni kell ilyenkor, ezt szolgálja a gyerekek megajándékozása, az ekkor adott úgynevezett dmé hánuká (jiddisül: hanukageld), amely adásának több megokolása is ismertes. Először is, hogy emlékezetes maradjon e nap, másodsor pedig arra utal, hogy a szabadságharc előtt tilos volt a Tóra tanulása, emiatt a gyerekeknek titokban kellett tanulniuk, így most kapják meg megérdemelt jutalmukat.

A vacsora, énekelés és az ajándékozás után szokás különféle játékokkal is múlattatni az időt. A felnőtteknek ilyenkor (hallgatólagosan!) szabad még kártyázni is. E kártyajáték régen rendszerint a kvitlizés volt, mely a huszonegyezéshez hasonló szerencsejáték. Míg a felnőttek kártyáznak, a gyerekek a trenderlivel (trendelli, szevivon, dreidl) játszanak. A trenderli egy négy oldalú pörgettyű, melynek oldalain egy-egy betű található. A betűk a néz gádol hájá sám (Izraelben: a sám helyett po!) szavak első betűi, melyeknek jelentése: nagy csoda történt ott/Izraelben: itt!). A játékban a héber betűknek ez az értelme: - nichts (se betenni, se kivenni nem kell a bankból); - ganz (az egész bankot ki lehet venni); - halb (a bank felét ki lehet venni); - stell ein (be kell tenni a bankba annyit, amennyi már ott van). Természetesen nem pénzben, hanem cukorban, dióban, mogyoróban szokás játszani e játékot. A hagyomány szerint ez a játék még a makabeusi időkből ered, ugyanis a Tóra tanulásának betiltása idejében a gyerekek ezt a pörgettyűt vitték magukkal az iskolákba, és ha jöttek a szír-görög katonák, akkor gyorsan elővették és elkezdtek játszani, ha pedig elmentek a katonák, akkor tanulták tovább a Tórát.

Újabb keletű szokás, hogy hánuká napjaiban bálokat rendeznek, kulturális műsort adnak.

A mindennapi 18 áldásban (Smóne eszré) a csodákért köszönetet mondó imabetoldás (Ál hániszim...), hálálkodás szövege a következő: "A csodákért és a megváltásért, a hőstettekért, a segedelmekért és a háborúkért, melyeket viseltél atyáinkért ama napokban ez időtájban. Mátitjáhu, Johánán fiának, a Haszoneus főpaprak és fiainak napjaiban midőn fölállt Jáván gonosz királysága néped, Izráel ellen, hogy elfelejtse velük Tórát és hogy eltérítse őket akaratom törvényeitől; de Te nagy irgalmadban melléd álltál szorongatásuk idejében, perelted perüket, ítélted ítéletüket, megbosszultad bosszújukat; átadtál hőseket gyengék kezébe, számosakat kevesek kezébe, tisztátalanokat tiszták kezébe, elvetemülteket igazak kezébe, gonoszokat a Tóráddal foglalkozók kezébe. Magadnak nagy és szent nevet szereztél világodban és népednek, Izráelnek nagy segedelmet és megváltást szereztél, mint mai napság. Ezután bementek gyermekeid házad csarnokába és kitakarították templomodot és kitisztogatták szentélyedet és lámpákat gyújtottak szent pitvaraidban és meghatározták ezt a nyolc felavatási napot hálálkodásra és dicséretére nagy Nevednek" - Szidur. Efraim Luntschitznek, e XVII. században élt bölcsnek a gondolatai a hánukijáról még napjainkban is aktuálisak:

"Valamikor úgy helyezték el a hánukijákat, hogy kifelé világítsanak; ma úgy helyezzük el azokat, hogy befelé világítsanak. Mélységes tanítás rejlik ebben. Olyan nemzedék számára mely erős a hitben így szól az I.-tentől eredő parancs:

Terjeszd a Tant!

A hitben gyenge nemzedékhez így hangzik az intelem:

Őrizd meg a Tant!

Valamikor oly erős volt istenhitünk, hogy lelkünk lángja méltán világított kifelé az egész emberiségnek. Ma, a mi hitben elgyengült nemzedékünk gyújtsa csak fel a szent lángot a maga otthonában és elégedjék meg azzal, ha saját családját, saját háza táját tölti be a megrendíthetetlen istenhit melege, fénye, ragyogása."

Hírlevél szerkesztője: dr. Várnai György. Felelős kiadója: Müncz László
A körzet e-mail címe: hegedus@bzsh.hu,
Telefonszáma: 06-30-644-9083, az iroda félfogadási ideje: kedd,csütörtök 14.30-17.00